

Toplantı : 7

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 1106

İşçilerin iyonizam radyasyonlara karşı korunması hakkında 115 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Sosyal İşler komisyonları raporları (Millet Meclisi 1/342; Cumhuriyet Senatosu 1/840)

(Not : Millet Meclisi S. Sayısı : 310)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 1/342-3925*

29 . 12 . 1967

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 27 . 12 . 1967 tarihli 22 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, İşçilerin iyonizan radyasyonlara karşı korunması hakkında 115 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Ferruh Bozbeyli
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 16 . 3 . 1967 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 25 ve 27 . 12 . 1967 tarihli 21 ve 22 nci birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 310)

Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonu raporu

*Cumhuriyet Senatosu
Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonu
Esas No. : 1/840
Karar No. : 3*

10 . 1 . 1968

Yüksek Başkanlığa

İşçilerin iyonizan radyasyonlara karşı korunması hakkında 115 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonununun 9 . 1 . 1968 tarihli toplantısında ilgili Bakanlık temsilcileri de hazır buldukları halde incelendi ve görüşüldü.

Tasarının gerekçesinde belirtilen hususlar Komisyonumuzca da uygun mütalâa edildiğinden tasarı, Millet Meclisinden gelen şekliyle aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Sosyal İşler Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Samsun
F. Tevetoğlu

Kanunda Sözcü
Tekirdağ
C. Tarlan

Manisa
F. Alpiskender

İstanbul
T. Arburun

Sinop
S. Batur

Ankara
H. O. Bekata

Konya
M. Obuz

Ağrı
S. Türkmen

Ankara
M. Vural

Çorum
S. Yalçuk

Tabii Üye
A. Yıldız

Sosyal İşler Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Sosyal İşler Komisyonu
Esas No. 1/840
Karar No. 6

23 . 2 . 1968

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 27 . 12 . 1967 tarihli 22 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, İşçilerin iyonizan radyasyonlara karşı korunması hakkında 115 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğu kanun tasarısı, Komisyonumuzun 22 . 2 . 1968 tarihli toplantısında ilgili Bakanlık temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi

Bu sözleşme üyesi bulunduğumuz Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının 1960 yılı Haziran ayında Cenevre'de yaptığı 44 ncü Milletlerarası Çalışma Konferansında kabul edilmiş ve bugüne kadar Teşkilâta mensup 16 üye memleket tarafından onaylanmıştır.

Yer yüzünde Radyoaktif maddelerin kullanılmasında devamlı bir artış vardır. Gün geçtikçe daha geniş bir işçi kütlesi bunların tevlidettiği tehlikeye mâruz kalmaktadır.

Bilindiği üzere memleketimizde de gerek sınaî ve gerekse tıbbî alanda radyoaktif maddelerin kullanılması gün geçtikçe artmakta ve bu maddelerin tevlidettiği radyasyonlara mâruz kalan ilim adamı, teknik eleman ve işçilerimizin yekûnu da her gün biraz daha çoğalmaktadır.

Meselenin önemi, iyonizan radyasyonlara karşı korunmanın müsterek esaslarının milletlerarası bir sözleşmeyle tesbitini zarurî kılmıştır.

Milletlerarası Çalışma bürosu bu sebeple üye devletleri sözleşmeyi onaylamaya teşvik etmekte ve bu maddelerle çalışanların işgüvenliği ve işçi sağlığı yönünden iyonizan radyasyonlara karşı etkili bir şekilde korunmasını sağlamak maksadiyle gerekli tedbirlerin alınmasını istemektedir. Sözleşmenin onaylanması memleketimize hiçbir malî külfet yüklenmediği gibi, millî mevzuatımıza da aykırı düşmemektedir.

Yukarıda arz ve izah edilen sebepler muvacehesinde mezkûr tasarı Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilerek Millet Meclisi metni aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur

Başkan
Erzurum
E. Somunoğlu

Sözcü
Muğla
İ. Karaöz

Kâtip
Mardin
A. Saraçoğlu

Bolu
R. Arıkan

Burdur
F. Kınaytürk

Trabzon
R. Zaloğlu

Tabii Üye
V. Ersü

**Millet Meclisinin kabul ettiği
metin**

İşçilerin İyonizan Radyasyonlara Karşı Korunması hakkında 115 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı 44 nci Genel Konferansı tarafından 22 Haziran 1960 tarihinde kabul edilen «İşçilerin iyonizan radyasyonlara karşı korunması hakkında 115 sayılı Sözleşme» nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

**Dışişleri, Turizm ve Tanıtma
Komisyonunun kabul ettiği
metin**

İşçilerin İyonizan Radyasyonlara Karşı Korunması hakkında 115 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisince kabul edilen 1 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisince kabul edilen 2 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisince kabul edilen 3 nci madde aynen kabul edilmiştir.

**Sosyal İşler Komisyonunun kabul ettiği
metin**

İşçilerin İyonizan Radyasyonlara Karşı Korunması hakkında 115 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisince kabul edilen 1 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisince kabul edilen 2 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisince kabul edilen 3 nci madde aynen kabul edilmiştir.

İŞÇİLERİN İYONİZAN RADYASYONLARA KARŞI KORUNMASI HAKKINDA SÖZLEŞME

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu tarafından Cenevre'de toplantıya dâvet edilerek orada, 1 Haziran 1960 tarihinde kırkdördüncü toplantısını yapan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Genel Konferansı,

Toplantı gündeminin dördüncü maddesini teşkil eden, işçilerin iyonizan radyasyonlara karşı korunmasıyla ilgili çeşitli tekliflerin kabulüne,

Bu tekliflerin bir Milletlerarası Sözleşme şeklini almasına karar verdikten sonra,

Bin dokuzyüz altmış Haziran ayının işbu yirmi ikinci günü, radyasyonlara karşı korunmaya dair 1960 Sözleşmesi şeklinde adlandırılacak olan aşağıdaki Sözleşmeyi kabul eder :

KISIM - I.

Genel Hükümler

Madde — 1.

İşbu Sözleşmeyi onaylayan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının her üyesi, onu mevzuat yoluyla, tatbikata ait usul ve kaideler veya diğer münasip tedbirlerle uygulamayı taahhüt eder. Bu Sözleşme hükümlerinin uygulama alanına konulmasında yetkili makam işçi ve işveren temsilcileriyle istişarede bulunacaktır.

Madde — 2.

1. Bu sözleşme, işçilerin çalışmaları arasında iyonizan radyasyonlara maruz kalmalarına sebep olan bütün faaliyetler hakkında uygulanır.

2. Maruz kalınabilecek iyonizan radyasyon dozlarının zayıf olması sebebiyle, Sözleşmenin uygulama alanına konulmasını sağlamak amacıyla 1 nci maddede öngörülmüş olan usullerden biri yoluyla Sözleşme hükümlerinden istisna edilecek olan, mühürlü veya mühürsüz radyoaktif maddeler ve iyonizan radyasyon neşreden cihazlar, hakkında bu Sözleşme uygulanmaz.

Madde — 3.

1. Bilgi alanında kaydedilen gelişmelerin ışığı altında, işçilerin sağlık ve emniyetleri bakımından iyonizan radyasyonlara karşı etkili bir şekilde korunmasını sağlamak maksadıyla münasip her türlü tedbir alınacaktır.

2. Bu maksada uygun, gerekli usul ve kaidelerle tedbirler kabul edilecek ve etkili bir konuşma sağlanabilmesi için zaruri olan bilgiler istifadeye açık bulundurulacaktır.

3. Bu şekilde etkili bir korunma için :

a) Sözleşmenin bir üye tarafından onaylanmasından sonra işçilerin iyonizan radyasyonlara karşı korunması için alınan tedbirler, Sözleşme hükümlerine uygun olacaktır;

b) Söz konusu üye, Sözleşmenin onaylanmasından önce almış bulunduğu tedbirleri, Sözleşme hükümleriyle uygunluk temin etmek maksadıyla, mümkün olan en kısa bir zamanda değiştirecek ve onaylamadan önce mevcut olan diğer tedbirlerin de aynı istikamette değiştirilmesini teşvik edecektir;

c) Söz konusu üye, Sözleşmenin onaylanması sırasında, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne, Sözleşme hükümlerinin ne şekilde ve hangi kategorideki işçilere uygulandığını gösteren bir bildirme gönderecek ve Sözleşmenin uygulanması hakkındaki raporlarında bu konuda elde edilen gelişmeyi belirtecektir;

d) Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu, bu Sözleşmenin ilk yürürlüğe girmesinden itibaren üç senelik bir müddet sonunda, Konferansa, bu paragrafın (b) fıkrasının uygulan-

masiyle ilgili ve bu hususta alınacak tedbirler bakımından uygun gördüğü teklifleri ihtiva eden özel bir rapor sunacaktır.

KISIM - II.

Korunma Tedbirleri

Madde — 4.

2 nci maddede sözü edilen faaliyetler, Sözleşmenin işbu kısmında öngörülen korunmayı sağlayacak tarzda tanzim ve icra edilmelidir.

Madde — 5.

İşçilerin iyonizan radyasyonlara maruz kalışlarının mümkün olan en asgari hadde indirilmesi için her türlü gayret sarfedilmeli ve fuzuli olan her türlü maruz kalışlar bütün ilgili taraflarca önlenmelidir.

Madde — 6.

1. Çeşitli kategorilerdeki işçiler için, organizma dışı veya içi kaynaklardan gelebilecek iyonizan radyasyonların teeviz edilebilir azamî dozları ve organizmaya girmesine cevaz verilebilecek radioaktif maddelerin azamî miktarları, işbu Sözleşmenin 1 nci kısmına uygun olarak tesbit edilecektir.

2. Teeviz edilen bu azamî doz ve miktarlar, yeni bilgilerin ışığında, devamlı şekilde yeniden incelemeye tabi tutulacaktır.

Madde — 7.

1. Doğrudan doğruya radyasyon işlerinde çalışan ve :

a) 18 ve daha yukarı yaşta,

b) 18 yaşından küçük olan işçiler için uygun seviyeler, 6 nci madde hükümlerine uygun olarak tesbit edilmelidir.

2. 16 yaşından küçük olan hiç bir işçi iyonizan radyasyonlara sebep olan işlerde çalıştırılmamalıdır.

MADDE — 8.

Doğrudan doğruya radyasyon işlerinde çalışmayan fakat iyonizan radyasyonlara veya radyoaktif maddelere maruz kalmaları ihtimali bulunan mahallerde kalan veya bu mahallerden geçen işçiler için uygun seviyeler, 6 nci madde hükümleri gereğince tesbit edilmelidir.

MADDE — 9.

1. İyonizan radyasyonlardan ileri gelen tehlikelerin mevcudiyetini göstermek üzere, uygun bir tehlike işaretinden faydalanılmamalıdır. Bu konuda gerekli görülen her türlü bilgi işçilere verilmelidir.

2. Doğrudan doğruya radyasyon işlerinde çalışan bütün işçilere, bu işlerde çalıştırılmadan önce veya çalıştırıldıkları sırada, güvenlikleri ve sıhhatlerinin korunması için alınacak ihtiyat tedbirleri ve bu tedbirlerin alınmasını gerektiren sebepler hakkında lâzımgeldiği şekilde bilgi verilmelidir.

MADDE — 10.

Mevzuat, işçilerin çalışmaları sırasında iyonizin radyasyonlara mâruz kalmalarını ihtiyaç eden işleri, işbu mevzuat tarafından tesbit olunacak usuller dairesinde belirtmelidir.

MADDE - 11.

Tesbit edilen seviyelere riayet edilip edilmediğinin doğrulanması amacıyla, işçilerin iyonizan radyasyonlara ve radyoaktif maddelere ne dereceye kadar mâruz kaldıklarını tayin etmek üzere işçiler ve işyerleri lâzımgeldiği şekilde kontrole tabi tutulmalıdır.

MADDE - 12.

Doğrudan doğruya radyasyon işlerinde çalışan bütün işçiler, bu işlerde çalışmadan önce veya çalışmaya başladıktan kısa bir zaman sonra sağlık muayenesine tabi tutulmalı ve bundan sonra münasip aralıklarla bu sağlık muayenelerinden geçirilmelidir.

MADDE - 13.

İyonizan radyasyona mâruz kalmanın nitelik veya derecesi veya her ikisi sebebiyle, hangi hallerde aşağıdaki tedbirlerin süratle alınması icabedeceği, 1 nci maddede öngörülen, sözleşmenin yürütümünü sağlayıcı uygulama metodlarından biri yoluyla belirtilecektir :

- a) İşçi münasip bir sağlık muayenesine tabi tutulmalıdır;
- b) İşveren yetkili makam tarafından verilen talimata uygun olarak bu makama keyfiyetten haber vermeli;
- c) Radyasyonlara karşı korunma konusunda yetkili şahıslar, işçinin işini hangi şartlar altında yaptığını incelemelidir;
- d) İşveren, teknik müşahadelere ve tıbbi görüşlere dayanan düzeltici lüzumlu bütün tedbirleri almalıdır.

MADDE - 14.

Hiçbir işçi, yetkili tıbbî görüşe aykırı olarak iyonizan radyasyonlara mâruz kalmasını gerektirebilecek işlerde çalıştırılmamalı veya çalıştırılmaya devam edilmemelidir.

MADDE - 15.

Bu sözleşmeyi onaylayan her üye, sözleşme hükümlerinin uygulanmasını denetleme amacıyla münasip teftiş hizmetleri sağlamayı veya yeteri kadar bu teftişin sağlanmış olup olmadığını araştırmayı taahhüdeder.

KISIM - III

Son hükümler

MADDE — 16.

Bu sözleşmenin kesin onaylama belgeleri Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilecek ve onun tarafından tescil edilecektir.

MADDE - 17.

1. Bu sözleşme ancak onaylama belgeleri Genel Müdür tarafından tescil edilmiş olan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı üyelerini bağlayacaktır.

2. Bu sözleşme, iki üyenin onaylama belgesi Genel Müdür tarafından tescil edildiği tarihten on iki ay sonra yürürlüğe girecektir.
3. Daha sonra bu sözleşme, onu onaylayan her üye için onaylama belgesi tescil edildiği tarihten on iki ay sonra yürürlüğe girecektir.

MADDE — 18.

1. Bu sözleşmeyi onaylayan her üye onu, ilk yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıllık bir devre sonunda Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürlüğüne göndereceği ve bu müdürlüğün tescil edeceği bir belge ile feshedebilir. Fesih tescil tarihinden ancak bir yıl sonra muteber olacaktır.
2. Bu sözleşmeyi onaylamış olan ve bundan evvelki fıkra söz konusu edilen beş yıllık devrenin bitiminden itibaren bir yıl zarfında bu maddede öngörülen fesih hakkını kullanmayan her üye yeniden beş yıllık bir müddet için bağlanmış olacak ve daha sonra bu sözleşmeyi, her beş yıllık devrenin bitiminde bu madde öngörülen şartlar altında feshedebilecektir.

MADDE — 19.

1. Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı üyeleri tarafından kendisine bildirilen bütün onaylama ve fesihlerin tescil olduğunu teşkilâtın bütün üyelerine bildirecektir.
2. Genel Müdür kendisine gönderilen sözleşmenin ikinci onaylama belgesinin tescil olduğunu teşkilât üyelerine bildirirken, bu sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih hakkında teşkilât üyelerinin dikkatini çekecektir.

MADDE — 20.

Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü yukarıdaki maddelere uygun olarak tescil etmiş olduğu bütün onaylamalara ve fesihlere dair tam bilgileri, Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 102 nci maddesine uygun olarak tescil edilmek üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine ulaştıracaktır.

MADDE — 21.

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu gerekli gördüğü her seferinde, bu sözleşmenin uygulanması hakkındaki bir raporu genel konferansa sunacak ve onun tamamen veya kısmen değiştirilmesi meselesinin konferans gündemine alınması lüzumu hakkında karar verecektir.

MADDE — 22.

1. Konferansın bu sözleşmeyi tamamen veya kısmen değiştiren yeni bir sözleşme kabul etmesi halinde ve yeni sözleşme aksini öngörmediği takdirde :
 - a) Tadil edici yeni sözleşmenin bir üye tarafından onaylanması keyfiyeti, yukarıdaki 18 nci madde nazara alınmaksızın ve tadil edici yeni sözleşme yürürlüğe girmiş olmak kayıt ve şartıyla, bu sözleşmenin derhal ve kendiliğinden feshini gerektirecektir.
 - b) Tadil edici yeni sözleşmenin yürürlüğe girmesi tarihinden itibaren bu sözleşme üyelerin onaylamasına artık açık bulundurulmayacaktır.

2. Bu sözleşme, onu onaylayıp da tadil edici sözleşmeyi onaylamamış bulunan üyeler için her halde şimdiki şekil ve muhtevasiyle yürürlükte olmakta devam edecektir.

MADDE — 23.

Bu sözleşmenin İngilizce ve Fransızca metinleri aynı derecede muteberdir.

